

Bruselj, 26. november 2018
(OR. en)

14719/18

COHAFA 107
DEVGEN 223
ALIM 14
ONU 101
FAO 51
COAFR 309
MAMA 194
MOG 77
COEST 230
COASI 265
COLAC 100
PROCIV 84
RELEX 1008

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	26. november 2018
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	12817/18
Zadeva:	Izobraževanje v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah – sklepi Sveta (26. november 2018)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah, ki jih je Svet sprejel na 3654. seji 26. novembra 2018.

Izobraževanje v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah

sklepi Sveta

1. Svet je resno zaskrbljen zaradi dejstva, da več kot 75 milijonov otrok, prizadetih zaradi izrednih razmer in dolgotrajnih kriz, nima dostopa do kakovostnega izobraževanja ter da je trenutno približno 7,8 milijona razseljenih mladih odraslih/mladostnikov, starih od 18 do 24 let, izpostavljenih tveganju, da bo njihovo izobraževanje prekinjeno, prežgodaj končano ali slabe kakovosti. Prav tako je zaskrbljen zaradi stopnjevanja nasilja v izobraževalnih okoljih. Izobraževanje je človekova pravica, ki jo je treba spoštovati v vseh okoljih kot ključno sredstvo za pomoč otrokom in mladim, da lahko izkoristijo ves svoj potencial, za krepitev odpornosti posameznikov, skupnosti in držav, da bi zagotovili trajnostni razvoj ter vzpostavili miroljubne, vključujoče in uspešne družbe. Ker so krize vse bolj dolgotrajne, obstaja tveganje, da bodo cele „izgubljene generacije“ odrasčale brez priložnosti, sredstev ter znanja in veščin, da bi lahko ustvarile lepšo prihodnost.
2. EU je v skladu s predhodnimi sklepi Sveta^[1], globalno strategijo EU, Evropskim soglasjem o razvoju^[2] in agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 zavezana, da v izrednih in kriznih razmerah zagotavlja dostop do vključujočega vseživljenjskega učenja ter varnega in enakopravnega kakovostnega izobraževanja in usposabljanja na vseh stopnjah. To je ključnega pomena za izvajanje načela „naj ne bo nihče prezrt“ in doseganje ciljev agende 2030 za izobraževanje. Svet pozdravlja sporočilo Komisije o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah^[3]. Pozdravlja tudi dejstvo, da je Komisija znatno povečala humanitarno pomoč za izobraževanje v izrednih razmerah, in je seznanjen z njeno namero, da bi 10 % proračuna EU za humanitarno pomoč v letu 2019 namenili za izobraževanje v izrednih razmerah. Poudarja, da so možnosti financiranja za zadevni sektor v dolgotrajnih krizah tudi izven proračuna za humanitarno pomoč, ki naj bi bil v skladu s svojim mandatom namenjen osebam v najbolj ranljivem položaju. To bo spodbudilo „spremembo načina delovanja“, predvideno na svetovnem humanitarnem vrhu, pri čemer bodo izkoriščene zmogljivosti humanitarnega in razvojnega sektorja, vključno z večletnim financiranjem ter večjo predvidljivostjo in kontinuiteto izobraževanja v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah. S tem naj bi dopolnili razvojno financiranje, ki pokriva sistemske in dolgoročne potrebe v izobraževanju.

¹ Sklepi z dne 12. maja 2016 o svetovnem humanitarnem vrhu, sklepi z dne 12. maja 2016 o pristopu EU k vprašanju prisilne razseljenosti in razvoja, sklepi z dne 19. maja 2017 o uresničevanju povezave med humanitarnim delovanjem in razvojem ter sklepi z dne 12. novembra 2017 o strateškem pristopu k odpornosti pri zunanem delovanju EU.

² Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, junij 2016, in Evropsko soglasje o razvoju, UL C 210, 30.6.2017, str. 1–24.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah. COM(2018) 304 final z dne 18. maja 2018.

3. Svet pozdravlja tudi celostni pristop k izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah, ki vključuje pripravljenost, zmanjševanje tveganja nesreč, preprečevanje, blaženje, hitro odzivanje in zavezanost vzpostavljanju odpornih izobraževalnih sistemov. V ta namen bi bilo treba okrepiti in dodatno podpreti pobude za zagotavljanje boljših in hitreje dostopnih priložnosti za učenje, s katerimi bi vzpostavili trajne rešitve; tak primer je sklad *Education Cannot Wait*, ki pokriva izobraževalne potrebe otrok in mladih, starih od tri do 18 let. Dodatno podporo bi bilo treba nameniti tudi pobudam za visokošolsko izobraževanje v izrednih razmerah, kot je mehanizem hitrega odzivanja za visokošolsko izobraževanje v izrednih razmerah, ki je namenjen starostni skupini od 18 do 24 let.
4. V primerih, ko je izobraževanje zaradi krize prekinjeno, je EU pripravljena podpreti mehanizme hitrega odzivanja, izobraževanje pa vključiti v odziv na izredne razmere, in sicer v partnerstvu z ustreznimi zainteresiranimi stranmi ter z namenom, da izvajanje ukrepov, če je le mogoče, preda razvojnim akterjem. EU se zavezuje, da bo otrokom in mladim, ki ne hodijo v šolo, vključno s prisilno razseljenimi, v skladu z Newyorško deklaracijo za begunce in migrante iz leta 2016 v nekaj mesecih ponovno priskrbelo kakovostno izobraževanje.
5. Svet ob priznavanju posebnih potreb razseljenih oseb in pomembnosti trajnih rešitev poziva službe Komisije, ESZD in države članice, naj si skupaj z vladami in partnerji v državah gostiteljicah prizadevajo za vključevanje beguncev v nacionalne izobraževalne sisteme, pri čemer upoštevajo tudi potrebe skupnosti, ki so jih sprejele, ter za razvoj in izboljšanje izobraževalnih zmogljivosti ter obstoječih izobraževalnih struktur in storitev, vključno s shemami za potrjevanje, akreditacijo in priznavanje.
6. Svet poudarja, da je treba na vseh ravneh okrepiti koordinacijo, dialog in partnerstvo med zainteresiranimi stranmi na področju izobraževanja, da se zagotovi učinkovit in usklajen odziv. Za zagotovitev učinkovitosti so potrebni tudi razpoložljivo, predvidljivo, pregledno in trajnostno financiranje izobraževanja ter trdnejši dokazi in razčlenjeni podatki. Svet priznava, da bi bilo treba prizadeto prebivalstvo postaviti v središče humanitarnega odzivanja, ter poziva službe Komisije, ESZD in države članice, naj pri analiziranju, načrtovanju, oblikovanju, izvajanju, spremljanju in ocenjevanju odzivov na področju izobraževanja spodbujajo in omogočajo vključujoče sodelovanje skupnosti.
7. Svet poudarja, kako pomembna je udeležba civilne družbe ter humanitarnih in razvojnih akterjev, saj je za organizacije civilne družbe značilno, da tesno sodelujejo s prebivalstvom in imajo vpogled v lokalne skupnosti, kar lahko izkoristijo za učinkovit dostop do ranljivih skupin.
8. Svet izpostavlja, da je univerzalen dostop do brezplačnega, vključujočega in enakopravnega kakovostnega izobraževanja ključen za uveljavljanje univerzalne pravice do izobraževanja. V ta namen je treba izboljšati dostop do sodobne tehnologije in inovacij, da se zmanjšajo ovire in zagotovi kakovost učnih rezultatov. Zasebni sektor lahko prispeva sredstva in je vir inovacij. Zlasti v nestabilnih razmerah z oslabljenimi državnimi strukturami pa je treba njegovo delovanje ustrezno urejati.

9. Svet poudarja, da je treba v skladu s pristopom na podlagi potreb v izrednih razmerah pozornost nameniti zlasti najbolj marginaliziranim, ranljivim in prikrajšanim skupinam. Ker imajo izredne razmere in dolgotrajne krize nesorazmeren učinek na izobraževanje deklic in žensk, je treba v vse ukrepe na področju izobraževanja vključiti večplastni vidik enakosti spolov, spremljati pa jih morajo ciljno usmerjeni ukrepi za odpravljanje morebitnih slabosti in ovir v specifičnem okolju. Vzpostaviti bi bilo treba tudi specifične rešitve za položaj invalidnih oseb in oseb brez državljanstva, da se jim zagotovi enakopraven dostop do izobraževanja.
10. Svet priznava, da ima izobraževanje pomembno vlogo pri spodbujanju miru in zagotavljanju zaščite. EU je vodilna pri spodbujanju pristopov, ki upoštevajo konflikte, nenasilnih šolskih politik in praks, spoštovanja raznolikosti in strpnost ter aktivnega in odgovornega državljanstva. S celostnimi pristopi k izobraževanju in zaščiti je mogoče obravnavati fizične, psihosocialne in čustvene potrebe otrok in mladih ter preprečiti in zmanjšati tveganje nasilja, vključno s spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola, prisilne zgodnje poroke otrok, udeležbo otrok v oboroženih spopadih ter tudi tveganje radikalizacije, ki vodi v nasilni ekstremizem. Svet opozarja, da ima oviran dostop mladih do izobraževanja in gospodarskih priložnosti hude posledice za trajni mir in spravo, kot je ugotovljeno v Resoluciji Varnostnega sveta OZN št. 2250 o mladih, miru in varnosti.
11. Svet odločno obsoja vse oblike napadov na šole in univerze; uporabo šol za vojaške namene; ugrabitve učencev in izobraževalnega osebja; novačenje in izkoriščanje otrok v oboroženih spopadih; spolno nasilje ter zemeljske mine, neeksplozivna eksplozivna sredstva in eksplozivne ostanke vojne v šolah in okoli šol. Službe Komisije, ESZD in države članice poziva, naj strani, ki so udeležene v konfliktu, v okviru političnega, strateškega in operativnega dialoga pozivajo k spoštovanju mednarodnopravnih obveznosti. Vse države članice poziva, naj podprejo pobude za zaščito izobraževanja v konfliktih, vključno z deklaracijo o varnih šolah, in se na tretji mednarodni konferenci o deklaraciji o varnih šolah, ki jo bo leta 2019 gostila Španija, zavzamejo za njeno uresničevanje.
12. Svet poudarja, da je treba kakovost izobraževanja zagotoviti na vseh stopnjah: od predšolske vzgoje do osnovnošolskega, srednješolskega in terciarnega izobraževanja ter tehničnega in poklicnega usposabljanja. Usposobljeni učitelji, ustrezno učno in pomožno gradivo ter infrastruktura so temelji kakovostnega izobraževanja. Nujna je tudi udeležba skrbnikov in skupnosti. Osnovna izobrazba je predpogoj za napredek otrok v celotnem izobraževalnem ciklu, visokošolsko izobraževanje pa je močno gonilo sprememb, saj mladim omogoča, da prispevajo k obnovi, ponovni izgradnji in krepitvi odpornosti svojih držav. Izobraževanje ter tehnično in poklicno usposabljanje je treba uskladiti s potrebami na trgih dela. Spodbujati je treba rešitve, ki izobraževanje povezujejo z zaščito, sredstvi za preživetje, oskrbo z vodo, sanitarno oskrbo in higieno, zdravjem in prehrano, da bi izboljšali učne rezultate ter izobraževanju zagotovili vlogo vstopne točke za zagotavljanje storitev za druge sektorje.
13. Dnevni šolski obroki lahko prispevajo k boljši prehrani in zdravju ter tudi izboljšajo dostop do izobraževanja, saj je to dodatna spodbuda za vpis otrok v šolo. Koristi lahko ima tudi lokalno gospodarstvo, saj lokalnim kmetom to zagotavlja večje možnosti za dobavljanje hrane za šolske obroke. Da bi otrokom zagotovili hranljive šolske obroke, s čimer bi spodbudili njihovo zdravo rast in razvoj ter sposobnost učenja, je treba tesno sodelovati z vladami držav gostiteljic ter razvojnimi in humanitarnimi partnerji.

14. Svet poziva službe Komisije, ESZD in države članice, naj ta politični okvir izvajajo s stalnim izboljševanjem sodelovanja, dopolnjevanja in udejstvovanja humanitarnih in razvojnih akterjev in instrumentov, pri čemer se upoštevajo njihove pristojnosti, da bi zadovoljili kratko- in dolgoročne potrebe v izobraževanju na vseh stopnjah in z najustrežnejšimi sredstvi. Potrebne so večje dolgoročne naložbe v izobraževanje, s katerimi bi izboljšali pripravljenost in zmanjšali tveganja, hkrati pa naj bodo dovolj prožne za odzivanje na spreminjajoče se potrebe in nove valove razseljevanja, pri čemer se razume, da imata kratkoročno humanitarno financiranje in naknadno odzivanje specifične cilje in ne moreta nadomestiti učinkovitega systemskega odzivanja. Izobraževanje bi moralo biti vključeno v izvajanje pristopov povezovanja in krepitve odpornosti v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah. V tem smislu bi morale službe Komisije in države članice usklajevati prizadevanja na področju zmanjševanja tveganja nesreč, pripravljenosti, ocenjevanja, analiziranja, programiranja in načrtovanja izobraževalnih ukrepov. To bi moralo vključevati izmenjavo dokazov in najboljših praks ter boljše zbiranje, razpoložljivost in preglednost podatkov.
-